

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

**СУЧАСНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЇ
ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ
МОЛОДІ І ДОРΟΣЛИХ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Переяслав – 2025

УДК 378'20": [37.091.12:005.745 (082)]
С 91

*Рекомендовано вченою радою
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(протокол № 7 від 07 лютого 2025 р.)*

Рецензенти:

Гусак Л. Є – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов гуманітарних спеціальностей Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Жорова І. Я. – доктор педагогічних наук, професор, виконуюча обов'язки ректора, перший проректор Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;

Кушнірук С. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Редакційна колегія:

Шапран О. І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та педагогічної інноватики Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Шапран Ю. П. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри природничих дисциплін і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Онищенко Н. П. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та педагогічної інноватики Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Сучасна освіта: стратегії та технології навчання молоді і дорослих: зб. наук. пр. / за ред. О. І. Шапран. Переяслав (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 2025. 640 с.

ISBN 978-617-8562-12-0

Збірник наукових праць містить результати досліджень учених, викладачів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, студентів, учителів щодо викликів і тенденцій освіти України в умовах воєнного стану; формування компетентного майбутнього фахівця у процесі його навчання у закладах вищої і передвищої освіти; професійної підготовки здобувачів освіти з використанням інноваційних технологій, методів і засобів навчання; напрямів інтеграції теоретичної і практичної підготовки учнів у контексті розбудови Нової української школи; сучасних підходів до розвитку національної ідентичності української молоді в закладах освіти; стратегії і технології впливу на фізичне і громадське здоров'я молоді та дорослих; безперервної освіти впродовж життя та ін.

Для науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

ISBN 978-617-8562-12-0

ЗМІСТ

CHIPERI Nadejda (<i>Chisinau, Moldova</i>) GENDER DIFFERENCES IN COGNITIVE AND PHYSICAL ABILITIES IN YOUTH.....	16
MAXIMCIUC Victoria (<i>Chisinau, Republic of Moldova</i>) DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL CULTURE IN STUDENTS IN WORKING WITH CHILDREN WITH AUTISM.....	23
LYSAK Halyna, ORLOVSKA Olha (<i>Khmelnyskyi, Ukraine</i>) PECULIARITIES OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE TO HIGHER EDUCATION STUDENTS SPECIALIZING IN MANAGEMENT AND ADMINISTRATION.....	32
MOUGEL Daryna (<i>Cannes, France</i>) PROFESSIONAL TRAINING OF TRANSLATORS IN THE FRENCH HIGHER EDUCATION SYSTEM.....	38
SAMOYLENKO Nelia (<i>Pereiaslav, Ukraine</i>) KARPINSKIY Nikita (<i>Kyiv, Ukraine</i>) FORMATION OF LEADERSHIP QUALITIES OF FUTURE HIGHER SCHOOL TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AS A SCIENTIFIC PROBLEM.....	44
SHAPRAN Oleksii (<i>Pereiaslav, Ukraine</i>) USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE PROCESS OF ORGANIZING SELF-EDUCATIONAL ACTIVITIES OF FUTURE TEACHERS.....	51
БЄЛА Олена (<i>м. Херсон, Україна</i>) ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	56

БОВАН Ніна (м. Переяслав, Україна) ПЕРСОНАЛІЗОВАНЕ НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ТЬЮТОРИНГ: ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП У ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИКИ.....	63
БОВТ Олексій (м. Переяслав, Україна) ВЗАЄМОДІЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	69
БОРИСЕНКО Микола, СЕРГІЙЧУК Олена (м. Переяслав, Україна) ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	80
ВАН Бінхао, ЧЕНЬ Юехун, ВАН Ї (Китайська Народна Республіка) ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	88
ВОРОНІНА Галина, ВОРОПАЄВ Євгеній (м. Харків, Україна) ДИТЯЧА ТЕАТРАЛЬНА ШКОЛА ЯК СТРАТЕГІЯ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ ДО ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ.....	94
ГАЛАТА Ігор (м. Переяслав, Україна) ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ.....	98
ГАРАПКО Віталія, ПАНЧЕНКО Оксана, ГАРАПКО Мар'яна (м. Мукачево, Україна) ЕТИКА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ...	105

ТКАЧЕНКО Максим <i>(м. Переяслав, Україна)</i> СТАНОВЛЕННЯ ГІМНАЗІЙНОЇ ОСВІТИ НА ЛІВОБЕРЕЖНІЙ УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ ХІХ СТ. (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ).....	504
ТРУСКАВЕЦЬКА Ірина <i>(м. Переяслав, Україна)</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ АКТИВНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	512
ФЕСЕНКО Євгеній, ФІЛППОВИЧ Вікторія <i>(м. Полтава, Україна)</i> ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ – ГЕНЕТИЧНИЙ КОД НАЦІЇ..	518
ФІЛППОВИЧ Вікторія <i>(м. Полтава, Україна)</i> ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.....	522
ФОРОСТЮК Тетяна, ФОРОСТЮК Віталій <i>(м. Переяслав, Україна)</i> ЕФЕКТИВНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДЛЯ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: СТРАТЕГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	527
ХОРКІН Дмитро <i>(м. Київ, Україна)</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	533
ЦИБУЛЬСЬКА Світлана <i>(м. Київ, Україна)</i> ЗАВДАННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	539

Світлана ЦИБУЛЬСЬКА,
старший викладач кафедри дошкільної та
початкової освіти,
ІПО Київський столичний університет імені
Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)

ЗАВДАННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Становлення Нової української школи (НУШ) є епохальним кроком у розвитку вітчизняної освіти. Ця концепція, спрямована на формування компетентного, всебічно розвиненого та успішного випускника, передбачає глибокі трансформації в усіх сферах освітньої діяльності. В умовах динамічних змін, що відбуваються в суспільстві, система післядипломної педагогічної освіти відіграє ключову роль у забезпеченні професійного зростання педагогів, їхньої готовності до роботи в умовах НУШ.

Післядипломна освіта педагогів засновується на принципах людиноцентризму, інноваційності, неперервності та практичної спрямованості. Її метою є не лише оновлення знань та вмінь педагогів, але й формування у них здатності до саморозвитку, критичного мислення та творчого застосування набутих компетентностей.

Методології інноваційних змін у післядипломній педагогічній освіті є багатограними і включають оптимізацію власного функціонування. Перед галуззю постають важливі завдання: постійно вдосконалюватися і відповідати актуальним потребам кожного педагога та системі освіти в цілому. Розв'язання цих завдань пов'язані зі змінами не лише змісту освіти, а й форм, методів і технологій, які використовуються в освітньому процесі.

Післядипломна освіта педагогів має стати каталізатором позитивних зрушень у всій системі освіти, сприяючи впровадженню нових підходів до навчання, реалізації сучасних методів і технологій. Учителі повинні не тільки розвивати власну професійну компетентність, але й навчитися працювати з учнями на засадах партнерства, створювати сприятливе освітнє середовище. У царині післядипломної освіти успішна реалізація реформи у першу чергу пов'язана із підвищенням професійної компетентності педагогів, цифрової грамотності, педагогічної майстерності, мовленнєвої культури. Педагоги мають оволодіти новими методиками навчання, активно використовувати сучасні освітні технології, зокрема дистанційне навчання та змішане навчання, кейс-технології. Оскільки ключовим елементом успішної реформи є стратегія розвитку, то у царині післядипломної освіти успішне впровадження концепції Нової української школи у першу чергу пов'язано із забезпеченням якісного навчання на курсах підвищення кваліфікації, участі у науково-методичній роботі, експериментальній діяльності, у створенні умов для саморозвитку педагогічного працівника. Робота викладача має стимулювати творчий пошук у слухачів курсів підвищення кваліфікації, бажання генерувати нові ідеї, а ефективні управлінські рішення повинні забезпечити успіх галузі на адміністративно-організаційному рівні. Сучасна післядипломна освіта має стати невід'ємною частиною життя людини, її постійним супутником і фактором особистісного розвитку, сприяти формуванню ціннісних орієнтирів, мотивувати до постійного самовдосконалення. Оскільки у сучасному цифровому суспільстві освіта перетворюється з елемента розвитку людських ресурсів на елемент моделювання суспільних процесів, то саме післядипломна освіта має допомогти фахівцю набути певних компетенцій, життєвих сенсів, нових орієнтирів, необхідних для успішної самореалізації в сучасному суспільстві.

Як вважає М. Романенко, соціальний зміст функції моделювання є частиною глобального процесу соціальної модернізації, що відбувається в українському суспільстві. Це стосується переходу до інформаційного та ліберально-демократичного суспільства, становлення української держави та інтеграції України у світовий освітній простір (Романенко, 2018: 13). Змістовні характеристики післядипломної освіти формуються під впливом мінливих процесів глобальної модернізації. Основна увага має бути зосереджена на змістовних і функціональних особливостях, які роблять успішною нову парадигму філософії освіти. Важливим аспектом є безперервність системи освіти, яка поєднує практику регулярних курсів підвищення кваліфікації, стажування, спеціалізації, перекваліфікації.

Заклади післядипломної педагогічної освіти мають стати центрами організації самостійної роботи та самоосвіти вчителів. Перспективними напрямками розвитку галузі є *впровадження дистанційної освіти та комп'ютеризації освітнього процесу*, які гарантують швидку технологічну і технічну реорганізацію навчального процесу. Високі технології дозволяють створити *інноваційне освітнє середовище у сфері післядипломної педагогічної освіти* та забезпечити існування віртуального медіаосвітнього простору. Особлива увага має бути приділена технологізації освітнього процесу та розробці передових педагогічних технологій у поєднанні з можливістю творчої роботи вчителя та особистісною орієнтацією освітнього процесу. Ці зміни у змісті післядипломної освіти чітко вписуються в загальну функціональну модель післядипломної освіти, яка має інноваційний характер.

Як форпост практико-орієнтованого навчання, заклади післядипломної освіти активно допомагають і підтримують учителів у впровадженні нових технологій, методів, підходів, необхідних для освіти в Україні на етапі реалізації НУШ.

Співробітники Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка мають напрацьований значний досвід у цьому питанні. Зокрема викладачі курсів підвищення кваліфікації:

- допомагають адаптувати освітні програми, за якими працюють загальноосвітні заклади, до сучасних вимог;
- розробляють змістове та методичне наповнення до ключових навчальних тем;
- розробляють якісний освітній контент для діагностування та внутрішнього моніторингу;
- надають консультації та методичну підтримку вчителям для роботи зі здобувачами освіти (Цибульська, 2024: 1219).

Діяльність Інституту післядипломної педагогічної освіти Університету Грінченка щорічно забезпечує підвищення кваліфікації близько 32 тис. педагогічних працівників (дані за 2024 рік). Навчання відбувається за програмами, які постійно оновлюються відповідно до запитів педагогів, без відриву від їхньої основної діяльності. Зокрема за тренінговою програмою «Психологічний супровід діяльності педагога в умовах воєнного стану» навчання пройшло 7055 педагогів, за програмою розвитку фахових компетентностей (очне навчання безпосередньо в закладі освіти) – 5 490 педагогів. Підготовку педагогів до реалізації реформи Нової української школи (7-мі класи та пілотні 8-мі класи) пройшло 4050 осіб, а також відібрано і підготовлено 65 тренерів, які будуть проводити навчання з педагогами 8-х та 9-х класів до початку 2025-2026 навчального року.

Дистанційним навчанням на платформі підвищення кваліфікації «365x24x7», де розміщено понад 560 навчальних модулів, протягом року було охоплено 17 076 педагогів. Вони мали можливість самостійно обирати зміст, час, темп підвищення кваліфікації та реалізувати

індивідуальну освітню траєкторію фахівця. Проведення вебінарів, конкурсів, олімпіад, робота служби консультування, а також заходи з відновлення та збереження ментального здоров'я педагогів та учнів, постійна психологічна підтримка педагогічної діяльності освітян реалізуються через низку програм, розроблених викладачами Інституту. У тісній співпраці з учителями закладів загальної середньої освіти Інститут післядипломної освіти проводить дослідження з актуальних проблем розвитку освіти, розробляє нові посібники, методичні рекомендації, підручники, створює умови для обміну досвідом між педагогами-практиками та науковцями.

Система післядипломної педагогічної освіти є важливим чинником успішної реалізації Концепції Нової української школи. Її ефективний розвиток сприятиме підвищенню якості освіти, професійному зростанню педагогів, а також формуванню компетентного та успішного покоління випускників.

Висновок. Аналіз проблем післядипломної педагогічної освіти в контексті Нової української школи підтверджує необхідність глибоких і системних змін у цій сфері. Основними напрямками трансформації є перехід до системи неперервної освіти на основі інформатизації та цифровізації, створення умов для експериментальної та дослідницької діяльності вчителів, розробка та впровадження передових технологій навчання, що поєднують технологізацію навчального процесу з можливістю творчої діяльності вчителя та особистісною орієнтацією навчання. Тільки за умови комплексної та системної трансформації післядипломна педагогічна освіта зможе стати ефективним інструментом забезпечення якості освіти, професійного зростання педагогів та успішного становлення Нової української школи – школи компетентностей, особистісного розвитку та успіху кожного учня.

Список використаних джерел

1. Романенко М. Післядипломна педагогічна освіта в реаліях «Нової української школи»: методологічний вимір інноваційних змін. *Післядипломна освіта в Україні*. 2018. № 1. С. 12–15.
2. Цибульська С. М. Педагогічний супровід викладачів системи післядипломної освіти щодо подолання освітніх втрат. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. Вип. 4 (32). С. 1207–1220.